

Datum
2022-04-19

Vår referens
FF

Finansdepartementet
Skatte- och tullavdelningen
fi.remissvar@regeringskansliet.se

Svar på remiss av promemorian En enklare och tydligare kemikalieskatt

TechSverige är en bransch- och arbetsgivarorganisation som representerar drygt 1 400 företag verksamma i Sverige inom techsektorn. Företagen har tillsammans närmare 100 000 anställda. TechSverige är en av nio samverkande bransch- och arbetsgivarorganisationer inom förbundsgruppen Almega. TechSverige tackar för möjligheten att få lämna kommentarer på denna remiss.

Sammanfattande slutsatser och förslag

Om den nuvarande kemikalieskatten ändras enligt förslaget kommer den *inte* att leda till målet om att minska tillförseln av farliga ämnen i människors hemmiljö. Att minska användningen av icke önskvärda flamskyddsmedel är bra, men genom förslaget ska även samtliga fosforbaserade flamskyddsmedel beskattas, där flertalet av dessa är utmärkta substitut. Det är både oroande och mycket allvarligt att expertmyndigheten Kemikalieinspektionens (KEMI) och industrins gemensamma ståndpunkt om att inte beskatta samtliga fosforbaserade ämnen inte har beaktats. Istället behövs en precisering av de krav gällande hälso- och miljöegenskaper av varje ämne som utgör basen för beskattning. Om detta inte sker leder det till s.k. falsk substitution, d.v.s. att alternativa ämnen kommer att väljas som ger maximalt skatteavdrag även om de är sämre för miljö och hälsa. Detta är oerhört negativt och helt i strid med lagens intention.

Till skillnad mot tiden då denna svenska lag inrättades bedrivs nu ett mycket aktivt och ambitiöst arbete på kemikalieområdet inom EU, inte minst inom ramen för den kemikaliestrategi för hållbarhet som EU-kommissionen presenterade 2020 men även inom ramen för kommissionens förslag till förordning om reviderade ekodesignkrav för hållbara produkter, vilket inkluderar förslag om produktpass (COM(2022) 142 final). Inom ramen för den nämnda kemikaliestrategins policyförslag adresseras frågor om substitution av problematiska kemikalier varför nationella särslagstiftningar inte längre behövs. Det är på EU-nivå dessa frågor lämpar sig bäst givet den globala marknaden och i det arbetet bör Sverige vara drivande.

Mot bakgrund av ovan motsätter vi oss förslaget i promemorian och vidhåller fortsatt att kemikalieskatten bör avskaffas.

Om skatten trots allt inte dras tillbaka är vårt förslag att lagen ändras enligt följande för att den ska ha någon form av miljöstyrande effekt och därmed uppnå dess syfte:

- Bibehåll förslagets positiva delar enligt nedan.
- Beskatta endast flamskyddsmedel, detta för att inte öka företagens administrativa arbete, d.v.s. byt i lagtexten ut begreppet föreningar till flamskyddsmedel.
- Ta bort begreppen additiv och reaktiv.
- Beskatta endast bromerade och klorerade flamskyddsmedel.
- Ge 100% skatteavdrag om produkterna varken innehåller bromerade eller klorerade flamskyddsmedel för de produkter och de produktdetaljer som anges i gällande lagstiftning. Det är orimligt att företag ska beskattas trots att de lyckats fasa ut de kemikalier som skatten avser att träffa.

- Främja, motverka inte, nyttan med cirkulär ekonomi som är en global angelägenhet. Begagnande varor bör därför som helhet undantas från skatten oavsett varornas ursprung.
- Lägga ett utökat tillsynsansvar på KEMI, eftersom Skatteverket saknar kemisk kompetens
- Om beskattning av fosforbaserade flamskyddsmedel behålls, ta bort bilagan i den nuvarande lagstiftningen. Etablera omgående en expertgrupp, ledd av t ex KEMI och bjud in industrin, TCO Development, ChemSec, Substitutionscentrum inom RISE att delta med uppgift att snarast utarbeta nya förslag till bilagor över ämnesegenskaper som ska beskattas och att specificera bedömningsmetoder och resultat som kan accepteras för framtida beskattning. Detta i syfte att förse industrin med en säker bas för att ställa krav på sina kemikalieleverantörer med syfte att åstadkomma en kostnadseffektiv och miljösäker substitution. Arbetet bör vara klart inom en definierad tidsram. Gruppens slutsatser och rekommendationer integreras i en reviderad lagstiftning.

Övergripande kommentarer

I den granskning av lagen om kemikalier i elektronik (kemikalieskatten) som KEMI och Skatteverket, genomfört på uppdrag av regeringen, konstaterar myndigheterna att skatten, som införts med miljömotiv, inte haft avsedd effekt på syftet med lagen, d.v.s. att minska tillförseln av farliga ämnen till människors *hemmiljö*. Myndigheterna konstaterar även i sin granskning att skatten är svår att administrera, både för företag och myndigheter. En utgångspunkt i miljöpolitik måste vara att använda effektiva styrmedel som har en verklig effekt på miljön. Det är tydligt att lagens och skattens syfte att försöka stimulera de beskattade företagen att använda säkrare kemikaliealternativ inte uppnås med en svensk nationell skatt på elektronik eftersom varorna tillverkas för en global marknad. Fyller inte en lag sitt syfte ska den tas bort.

Industrins resurser bör läggas på arbete inom substitutionsområdet på internationell nivå för att försöka ersätta kemikalier med bättre egenskaper. Genom harmoniserad lagstiftning på EU:s inre marknad undviks onödigt administrativt arbete där företagen måste lägga stor hantering på varje enskilt lands krav. Vi anser att det är på internationell nivå ett sådant substitutionsarbete ska bedrivas och att Sverige i stället bör vara drivande i det arbetet på EU-nivå, främst kopplat till arbetet inom ramen för EU:s kemikaliestrategi för hållbarhet.

I promemorian föreslår regeringen i stället förenklingar av kemikalieskatten. TechSverige är positiv till att regeringen efter flera års breda och bland många aktörer samstämmiga kritik mot skatten delvis tagit till sig av den, även om det i sak inte ändrar vår inställning. Förslagen om t.ex. förenklingar beträffande begagnathandel, att ingen skillnad görs mellan additivt och reaktivt tillsatta kemikalier och att den högsta nivån för skatteavdraget höjs till 95 procent välkomnas, även om vi förespråkar ett avdrag på 100 procent om produkterna inte innehåller några av de utpekade kemikalierna. Vi uppskattar även att det föreslås att nuvarande bilaga till skatten tas bort samt att det inte föreslås att skatten utökas till nya produkter innan det påvisats att skatten fungerar som ett styrmedel för förbättring av hälsa och miljö.

Vad gäller de hänvisningar som görs till regeringens nyligen presenterade förslag om BNP-indexering av kemikalieskatten (Fi2021/04051) har TechSverige, liksom en majoritet av de svarande remissinstanserna, tydligt avstyrkt i vårt remissvar till vilket vi hänvisar i den delen.

Nedan utvecklas TechSveriges synpunkter i promemorians respektive avsnitt.

Specifika kommentarer

Avsnitt 3.1. Om ett enklare avdragssystem

Brom, klor och fosfor

Inledningsvis vill vi framhålla att skatten måste begränsas till beskattning av endast flamskyddsmedel för annars utökas företagens administrativa börda än mer utan någon miljönytta. Begreppet föreningar bör därför bytas till flamskyddsmedel.

Därtill anser TechSverige att skatten bör baseras på ämnenas inneboende faroegenskaper, vilket också föreslagits av KEMI. I stället föreslås att alla produkter som innehåller brom, klor och fosfor ska beskattas. Vi kan acceptera regeringens förslag om beskattning av bromerade och klorerade flamskyddsmedel, vilket berörda branschorganisationer redan 2017 meddelade Finansdepartementet. Men vi kan definitivt inte acceptera beskattning av alla flamskyddsmedel som innehåller fosfor. I denna grupp finns både bra och mindre bra alternativa ämnen, vilket industrin påpekat länge liksom expertmyndigheten KEMI.¹

I promemorian föreslås att den befintliga bilagan till lagen tas bort. KEMI och industrin har gett stöd till detta då den innehåller många fel, men har samtidigt pekat på behovet av och föreslagit att nya bilagor utarbetas som anger vilka hälso- och miljöegenskaper som ska beskattas och vilka eventuella nya ämnen som ska beskattas, ett arbete som industrin måste involveras i. Det är mycket viktigt att industrin i förväg får denna vägledning så att de vet vilka hälso- och miljöegenskaper i ämnen som är oönskade och som kommer att beskattas. Det blir annars omöjligt att kommunicera krav till kemikalietillverkarna. Att det inte specificeras leder till en osäkerhet i branschen kring vilka bättre kemikalieval som bör göras. Detta kan leda till en icke önskvärd och direkt motverkande falsk substitution om maximal skattereduktion ges för alla ämnen som inte innehåller klor, brom eller fosfor.

Denna risk skulle lätt kunna elimineras om krav för att identifiera bra och dåliga alternativ specificerades som skulle klargöra vilka farliga egenskaper som ska beskattas och där existerande metoder som t.ex. GreenScreen™ kunde vara en del av lösningen. En expertgrupp bör omgående tillsättas för framtagande av en ny bilaga, förslagsvis ledd av KEMI där bl.a. industrin, TCO Development, ChemSec, Substitutionscentrum inom RISE bjuds in att delta. Bilagan måste ange vilka ämnesegenskaper som ska beskattas och vilka bedömningsmetoder och resultat som kan accepteras för framtida beskattning. Detta i syfte att ge industrin ett säkert underlag för att ställa krav på sina kemikalieleverantörer med syfte att åstadkomma en kostnadseffektiv och miljösäker substitution. Arbetet bör vara klart inom en given tidsram, t ex två år.

Additiva/reaktiva flamskyddsmedel

Vi stödjer förslaget om att det inte ska göras någon skillnad om flamskyddsmedel är "additivt" eller "reaktivt" tillsatta. Genom den föreslagna förändringen förutsätter vi därmed att kontrollerande myndigheter kommer att utföra även kemiska kontroller av regelefterlevnad, vilket är grundläggande för att skatten ska vara trovärdig och inte konkurrenssnedvridande. Oss veterligen har det inte genomförts någon kontroll gällande de beskattade produkternas kemikalieinnehåll, d.v.s. det har varit helt riskfritt att göra maximalt skatteavdrag utan att bli kontrollerad eller ifrågasatt. Efterlevnadskontrollen bör i mycket större utsträckning ligga på KEMI, i egenskap av expertmyndighet, i stället för som idag på Skatteverket givet att sistnämnda saknar kemisk kompetens. Med en beskattning av endast brominerade och klorerade flamskyddsmedel blir kontrollen enklare, detta då endast närvaron av dessa element behöver kontrolleras och ingen komplex individuell ämnesanalys är nödvändig.

¹ Sedan 2015 använder TCO Development metoden GreenScreen för bedömning av bl.a. flamskyddsmedels inneboende faroegenskaper. Deras lista är [TCO Certified Accepted Substance List](#) daterad 21 mars 2021 innehåller 22 icke halogenerade ämnen, 17 som innehåller fosfor. Samtliga har bedömts av oberoende toxikologer, alla dessa ämnen bedöms vara bra substitut till halogenerade flamskyddsmedel.

Avdrag max 95 procent

Av största vikt är incitamenten för industrin att substituera oönskade ämnen. Att den högsta nivån för skatteavdraget höjs till 95 procent välkomnas, men argumentet som används för att inte införa ett 100 procentigt avdrag d.v.s. att det i vilket fall finns andra oönskade ämnen i de beskattade produkterna, är märkligt och lämpar sig inte i argumentationen kring en lagstiftning. Att beskatta ämnen som inte preciserat är som att bötfälla alla bilförare för fortkörning eftersom de flesta förr eller senare kör för fort.

Vi anser därför att inget annat än ett avdrag på 100 procent om produkterna inte innehåller några av de utpekade kemikalierna är rimligt. Kravnivån för ett högre avdrag har dessutom skärpts för att skatten ska reduceras, d.v.s. total avsaknad av de beskattade ämnena. Att det ska vara möjligt att kunna få full avdragsrätt är en hygienfråga för skattens trovärdighet som miljöstyrmedel. Det är orimligt att företag ska beskattas trots att de lyckats fasa ut de kemikalier som skatten avser att träffa.

Av vikt att poängtera särskilt i sammanhanget är att några av de problemämnena som KEMI tidigare pekat på relaterade till andra kemikalier (icke flamskyddsmedel) antingen har reglerats eller fasats ut av de företag som har certifierat produkter mot de senaste TCO-kriterierna, särskilt ftalater.

Avsnitt 3.2. Om tydligare och enklare regler för begagnade varor

Den cirkulära ekonomin och resurssparande i samhället är en nyckel för att minska mängden av kemikalier i omlopp. Techbranschens största miljöpåverkan sker vid nyproduktion och med ökad cirkularitet genom förlängd livslängd av befintliga produkter minskas både koldioxidutsläppen, mängden avfall, nyttjande av mineraler och användning av ytterligare kemikalier.

De föreslagna förenklingarna kring lösningen för begagnathandeln för varor som tidigare ägts av någon i Sverige och som är tillverkade före den 1 juli 2017 är välkomna för att möta en del av dagens problematik för en främjad begagnathandel men de är tyvärr inte tillräckliga.

Efterfrågan på återbrukade varor i Sverige är hög, inte minst hos företagskunder som kräver större volymer. Företag som renoverar och uppgraderar befintliga begagnade varor för att förlänga dess livslängd, eventuellt i flera livscyklar och på så sätt minska nyproduktionen, måste därför inte sällan köpa in komponenter/produkter från utlandet för att kunna renovera och sälja produkterna i Sverige då tillgången på begagnad elektronik inte är tillräcklig inom Sverige. I dessa fall kommer de fortsatt att beläggas med kemikalieskatt vid import, vilket påverkar prissättningen av begagnade varor. Att vidare särskilja på om en produkt redan tidigare har sålts i Sverige, och därigenom belastats med kemikalieskatt vid tidigare tillfälle, kommer vara mycket svårt att korrekt bedöma vid import. Eftersom de flesta aktörerna inte kommer kunna hantera uppföljningen för begagnad utrustning, kommer det troligen medföra att en stor del av andrahandsförsäljningen belastas med ytterligare påslag av kemikalieskatt. Det kommer i sin tur medföra att begagnad utrustning blir dyrare och den positiva effekten från förlängd livslängd och utnyttjande inte når sin fulla potential i Sverige jämfört med andra länder som inte valt denna typ av beskattning.

Sammantaget försvårar kemikalieskatten andrahandsmarknaden för begagnad elektronik och det är olyckligt. Begagnade varor bör därför inte alls omfattas av kemikalieskatten oavsett enheternas ursprung då nyttan med en cirkulär ekonomi går bredare och utanför Sveriges gränser.

Regeringen gör därför en omodern bedömning kring rimligheten att dessa varor beläggs med kemikalieskatt för att den svenska marknaden då tillförs en vara som innehåller kemikalier. Resonemanget går emot regeringens egen ambition om ökad cirkularitet där regeringens roll är att skapa förutsättningar för att det ska fungera i samhället. Detta syfte och mål bör stå högre än en kemikalieskatt på försäljning av begagnade varor, oavsett ursprung. Techbranschen erbjuder möjligheter att lämna in produkter som inte längre

används men givet att efterfrågan på begagnade varor fortsatt är större än tillgången är återbruk, oavsett ursprung, att föredra framför nyproduktion.

Avsnitt 3.3. Om ändrade regler för viss import och otillåten införsel

I promemorian föreslås tydliggörande kring vissa krav gällande privatimport av elektronik, men trots detta kvarstår problemen med hur myndigheterna ska kunna bedriva en seriös tillsyn, samt hur både producenter i tredje land och svenska konsumenter ska kunna fångas upp om vilka krav som gäller.

Avsnitt 3.4. Om hänvisning till KN-nummer

Vi har inga synpunkter på att KN-nummer uppdateras till den version som gällde den 1 januari 2022. Syftet med lagen var och är dock att beskatta produkter som används i hemmiljö. Vi kan dock konstatera att på grund av kopplingen till tullkoder har vissa komplexa industriprodukter i branschen kommit att omfattas, vilket inte är syftet med lagen. Företagen inom techbranschen har idag stor vetskap om deras produkter används i människors hemmiljö eller endast inom företags verksamheter. Det är därför rimligt att företag får göra undantag för produkter som inte riskerar att användas i människors hemmiljö.

Avsnitt 3.5. Om ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Även om det föreslås förenklingar i lagstiftningen kommer ändringarna av skattesatser och kopplingen till de olika ämnena att leda till påverkan på företagets verksamheter då de måste gå igenom alla sina produkter för att göra nya skatteberäkningar. Detta tar tid och vi önskar därför se en längre genomförandetid än den föreslagna, förslagsvis ett ikraftträdande den 1 juli 2024. En expertgrupp bör dock omgående tillsättas för framtagande av en ny bilaga. Vad gäller regelförenklingarna för begagnathandeln kan ett ikraftträdande dock kunna genomföras tidigare.

Med vänlig hälsning

Christina Ramm-Ericson
Näringspolitisk chef

Frida Faxborn
Näringspolitisk expert

Förtydligande av TechSveriges inställning till hantering av skatten:

Kemikalieskatten - alternativ

